

Oponentský posudek na disertační práci
MUDr. Jany Kaprové

„Patogeneze vzniku germinálních nádorů: Využití současných poznatků ve včasné diagnostice u pacientů s poruchou pohlavního vývoje“

Předkládaná práce byla vypracována na Pediatrické klinice Lékařské fakulty University Karlovy a Fakultní nemocnice Motol pod vedením školitelů prof. MUDr. Jana Lebla, CSc a doc. MUDr. Marty Šnajderové, CSc. ve spolupráci s Klinikou patologie a molekulární medicíny University Karlovy v Praze a Labory of Experimental Patho-oncology, Erasmus Medical Center v Rotterdamu

MUDr. Kaprová se ve své práci zaměřila na pacienty s vybranými poruchami pohlavního vývoje, u nichž je udáváno zvýšené riziko gonadálních tumorů z terminálních buněk. Klade si za cíl určit, zda existují prediktory určující riziko vzniku malignity u jedinců s kompletní formou syndromu necitlivosti k androgenům (CAIS) a u pacientů s gonadální dysgenezí při karyotypu 45,X/46,XY (45,X/46,XY GD).

Disertační práce je sepsána na 73 stranách. Příloženy jsou reprinty plnotextových článků autorky na téma předkládané disertační práce.

Zhodnocení významu disertační práce pro obor

Disertační práce se zaměřila na velmi závažnou problematiku vzniku maligního nádoru v pohlavních žlázách u jedinců s poruchami somatosexuálního vývoje, kteří mají ve svém karyotypu mužský pohlavní chromozom. Většina těchto pacientů podstupuje včasnou preventivní gonadektomii, která vždy vede k infertilitě a celoživotní nutnosti hormonální substituční léčby. Literární zdroje přitom udávají velmi rozdílné riziko vzniku malignity (0,8%-60%). Výsledkem autorčiny práce je korelace funkčních a fenotypických charakteristik s tkáňovými nádorovými markery u jedinců s CAIS a GD.

Disertační prací, publikovanými články s výsledky své vědecké práce i svojí aktivní přednáškovou činností tak autorka výrazně přispěla k informovanosti endokrinologů, gynekologů a genetiků.

Postup řešení problému, použité metody, splnění stanoveného cíle

Po teoretické části své práce, která podrobně shrnuje dosavadní poznatky o patogenezi germinálních nádorů, jsou uvedeny výsledky vlastní vědecké práce.

V 1. studii se MUDr. Kaprová soustředila na **syndrom kompletní androgenní insensitivity**. Ve vzorcích 37 testes získaných při preventivní gonadektomii bylo provedeno imunohistochemické vyšetření a stanovena aktivita androgenního receptoru (AR). Výsledky byly korelovány s původní polohou gonády a s věkem pacienta.

2. studie byla věnována 45,X/46,XY GD. Bylo vyšetřeno 87 vzorků gonadálních tkání a ty byly kategorizovány podle jejich diferenciací (testis-ovarium), stupně gonadální dysgeneze a určeno riziko vzniku germinálního tumoru (přítomnost tumoru nebo premaligní změny). Současně byla hodnocena původní poloha gonády a genitální fenotyp pacienta (EMT – external masculinization score).

Výsledky obou studií publikovala MUDr. Kaprová ve světově uznávaném endokrinologickém písemnictví (The Journal of Clinical Endocrinology and Metabolism a Sexual Development).

Výsledky disertační práce, přínos předkladatele disertační práce

Výsledky vlastní práce slouží především klinikům k posouzení nutnosti preventivní gonadektomie u pacientů s poruchami sexuální diferenciací. U pacientů s 45,X/46,XY GD byl prokázán statisticky významný vztah mezi stupněm virilizace zevního genitálu, polohou gonády a rizikem vzniku gonadálního tumoru. Jako nejrizikovější se jeví jedinci s obojetným genitálem a ingvinální polohou gonády. U jedinců s CAIS studie neprokázala souvislost s rozvojem neoplastických změn a s polohou gonád ani souvislost s mírou aktivity AR.

Při celkovém hodnocení práce MUDr. Jany Kaprové vyzdvihují významnou aktuálnost řešené problematiky a její kvalitní, souhrnné zpracování postavené na výborných teoretických základech. Nesmírně si cením její samostatnosti při sběru dat, hodnocení klinických údajů a shromažďování biologického materiálu od reprezentativního souboru pacientů a také její vlastní účasti při jeho zpracovávání na zahraničním pracovišti.

Autorka významnou měrou přispěla k objasnění rizika vzniku germinálních nádorů u pacientů s poruchami pohlavního vývoje i na poli mezinárodního výzkumu, pro což svědčí i skutečnost, že výsledky její práce byly publikovány v uznávaných zahraničních časopisech s faktorem impaktu. Doktorandka je nositelkou ocenění ČES za nejlepší publikaci v oboru dětská endokrinologie v zahraničním písemnictví v r. 2010.

K předložené práci mám tyto otázky:

- 1) Jaký byl podíl uchazečky při zpracování biologického materiálu a jeho hodnocení?
- 2) Hodnotilo se i zastoupení jednotlivých buněčných linií u pacientů s 45,X/46,XY GD?
- 3) Vyšetřoval se karyotyp u pacientů s 45,X/46,XY GD jen z lymfocytů periferní krve nebo i tkáně gonád? Pokud ano lišilo se procentuální zastoupení jednotlivých buněčných linií v lymfocytech a gonádách?

Na předložené práci jsem nenašla žádné formální a formulační nedostatky. Doporučuji proto tuto práci přijmout v předložené formě jako podklad pro obhajobu. Doporučuji, aby uchazeče byl udělen akademický titul doktor ve zkratce **Ph. D.** dle § 47 **Zákona o vysokých školách č. 111/98 Sb.**

Doc. MUDr. Jiřina Zapletalová, PhD.

V Olomouci dne 27.2.2014